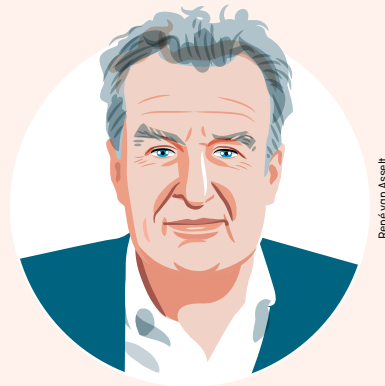


Simon Rozendaal

Open uw ogen, kijk eens om u heen en wees verwonderd



René van Asselt

Woorden doen ertoe. Het motto van het nieuwe kabinet is 'hoop, lef en trots'. Aardig, maar kan beter. Het motto van het kabinet-Kok was 'keuzes voor de toekomst'. Open deur. Van Balkenende IV 'samen werken, samen leven'. Open deur. Van Rutte II 'bruggen slaan'. Open deur.

Wat zou mijn motto zijn? Omdat ik een Rotterdammer ben 'niet lullen maar poetsen' of 'geen woorden maar daden'? Natuurlijk niet, het moet intellectueel niveau hebben en bovendien ben ik gesteld op woorden. We zoeken een motto dat bij dit tijdsgewricht (polarisatie!) past, een zekere eeuwigheidswaarde heeft, andere mensen vooruit kan helpen en dat kan motiveren om de problemen van deze tijd aan te pakken.

En dus kom ik uit op 'in dienst van de verwondering'.

Dat is iets wat ik iedereen kan toewensen. Toon interesse, wees verbaasd over wat je ziet en wat je niet ziet. Ik wens het al die mensen toe die de hele dag op hun telefoon kijken, als ze in de metro of trein zitten en zelfs als ze op straat lopen of op de fiets zitten. Wees blij dat je buiten bent en niet in een gevangenis zit! Kijk naar andere mensen, neem de kleuren van het landschap in je op, wees verbaasd over dat vlekje bruin op de kop van een kokmeeuw. Zet die telefoon uit en kijk naar de korstmossen op straat (nee, dat is geen kauwgum) en op de bast van bomen en besef dat die er vroeger niet waren.

Ik wens het de journalisten bij de kwaliteitskranten en televisie toe, die ziedend zijn over het nieuwe kabinet. Zelfs in een column die gaat over sport en sponsors (*de Volkskrant*) wordt tussen neus en lippen het 'komende extreem-rechtse kabinet' aangestipt. Een andere column, alweer in *de Volkskrant*, gaat over de bloemenpracht (akkerdistel, glanshaver, duizendblad) op de Afsluitdijk en zelfs daar vond de auteur het nodig om 'deze onbehouden tijd' te benoemen. Zo langzamerhand is het weerbericht het enige hoekje in de krant waar niet wordt gemopperd over de verkiezingsuitslag. Kom op zeg, ga eens met kiezers praten in plaats van hen te veroordelen.

Weet u wie goed zijn in verwondering? Kleine kinderen. Die kijken nog om zich heen en stellen, zo merk ik bij mijn kleinkinderen, geregeld verstandige en verbaasde vragen. Opa, waarom is de hemel blauw? – dat werk. Dat is de nieuwsgierigheid die je iedereen toewenst, tot op hoge leeftijd. Kijk om je heen als een klein kind, nog niet beroerd door school en telefoon.

De eerlijkheid gebiedt te vertellen dat ik het motto niet zelf heb bedacht. Het is de titel van een boek dat Felix Eijgenraam in 1990 maakte. Eijgenraam (1957-1994) was een briljante wetenschapsjournalist bij *NRC Handelsblad*. Hij heeft veel te jong een eind aan zijn leven gemaakt en ook daarom noem ik hem. Hij verdient het om voort te leven in onze herinnering. Hij was slim, van de cijfers zowel als de letters, schreef even makkelijk over dioxine als literatuur en was doorlopend verbaasd.

Eijgenraam bedoelde met die boekentitel dat wetenschapsmensen (en in hun kielzog wetenschapsjournalisten) in dienst van de verwondering zouden moeten zijn. Maar het is een motto dat ook buiten het laboratorium bruikbaar is.

Maar let wel, het is gevaarlijk, hè? Mensen die echt verbaasd om zich heen kijken, zullen af en toe van standpunt veranderen. Wie leerstellig is, is de verwondering voorbij. Zoals André Spoor (1931-2012), de hoofdredacteur van *NRC Handelsblad*, in wiens gezelschap ik in 1986 naar dit weekblad overstapte, zei: 'Een journalist die met opgeheven vinger door de wereld trekt, belemmert zijn uitzicht.'

Daarom ook staat 'woke' haaks op verwondering. De oorspronkelijke betekenis daarvan was wakker zijn over onderwerpen als kolonialisme en slavernij – maar inmiddels is het geperverteerd tot een woud van opgeheven vingers.

Wie oprecht verwonderd is, kijkt bijvoorbeeld zijn ogen uit in de multicurele wijken van Nederland. Wat een verschillen in huidskleur, in opgewondenheid, in eerlijkheid en eergevoel, in de bereidheid om voor een rood licht te stoppen, in eerbied voor ouderen, in uitbundigheid, wat een verschillen in atletisch vermogen. Maar in de woke-wereld mag je dit niet benoemen. 'U bent een racist, u bent xenofob, u gelooft in omvolking!' En maar volhouden dat we allemaal gelijk zijn.

Ik wens u een heerlijke zomervakantie toe, met terrassenweer, zonder ergernissen en volop verwondering.

Pas op: mensen die oprecht verbaasd zijn, veranderen van mening